

La Composició en el Pessebre

Sant Martí de Torroella
3 de juny del 2023

DASC 2023

Introducció

- Fer un pessebre no és només reproduir un lloc o un paisatge amb més o menys detalls i posar-hi unes figures. Hem de donar-li forma perquè arribi a l'espectador d'una forma homogènia i estructurada i fins i tot harmoniosa i bella.
- Tot això ho aconseguim a través de la composició i la perspectiva.

LA COMPOSICIÓ:

1. Definició: Què és la composició i per què serveix
2. Equilibri: La importància de l'equilibri
3. Dimensions: De quin espai disposem?
4. Llum: Com el volem il·luminar?
5. Línies: La perspectiva, la mare dels ous!!!

1. QUÈ ÉS LA COMPOSICIÓ I PER QUÈ SERVEIX:

- És ordenar els elements que volem incorporar al nostre pessebre de manera equilibrada i plaent a la vista.
- El tipus d'ordre determinarà la percepció de l'espectador. Així, es poden percebre les sensacions de magnitud, moviment, relaxació, etc.

2. L'EQUILIBRI

- Una composició equilibrada, anivellada, és aquella en què els elements que la formen estan repartits de manera que les forces visuals que hi actuen es compensen entre sí. Aquest tipus de composició pot ser estàtica o dinàmica.
- En el pessebre fem servir principalment l'equilibri estàtic, dominat per les línies horitzontals i les verticals.
- L'equilibri dinàmic és aquell en el que hi ha forces desiguals i una part del diorama predomina sobre l'altre.

Equilibri estàtic, dominat per les línies horitzontals i les verticals.



Agrupació de Pessebristes de Roda de Ter

Equilibri dinàmic és en el que hi ha forces desiguals i una part del diorama predomina sobre l'altre.



Autor: Josep M. Porta

3. LES DIMENSIONS

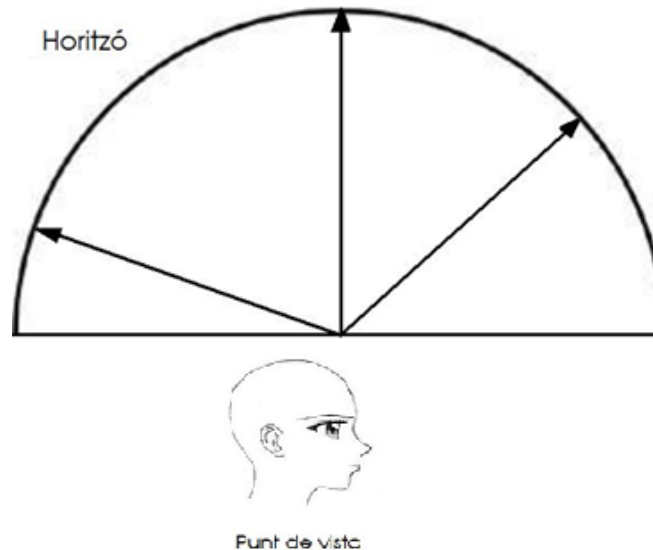
- Per plantejar el pessebre hem de tenir en compte les dimensions de que disposem:
 - a) Quines figures volem posar
 - b) Amplada, fondària i alçada del quadre
 - c) Mides de l'embocadura
 - d) Alçada des de terra
 - e) Quines sensacions volem donar

a) De quines figures disposarem

- La mida de les figures és molt important
- D'elles depèn:
 - La situació del punt de fuga.
 - L'alçada de les construccions –cases-, arbres i altres elements que composaran el pessebre.
 - L'espai que necessitarem per encabir-les

b) Amplada, fondària i alçada del quadre

- En principi, l'amplada que hem de tenir és el doble de la fondària
La distància des del punt de vista a l'horitzó (tan frontal com lateral) ha de ser la mateixa.



- L'alçada, com més alta millor, ja que normalment hem de posar el punt de llum el més amunt possible
Un sol punt de llum actuarà com si fos el sol i ens evita dobles ombres o ombres al celatge.

c) Mides de l'embocadura

- Com més grossa millor:
 - Facilita l'observació de l'obra
 - Permet veure el diorama a diverses persones a la vegada
- Evitar les zones negres



Autor: Claudio Mattei

d) Alçada des de terra

- En el cas d'un pessebre monumental és indiferent. Pot començar al terra o a una alçada baixa.
- En el cas d'un diorama "normal" – del tipus de les exposicions que acostumem a veure a totes les entitats pessebristes- hem de procurar poder fer coincidir fàcilment l'alçada de la vista de l'espectador amb l'alçada del punt de fuga.

e) Quina sensació volem donar

- En espai gran, si posem figures petites ens donarà sensació d'un espai encara més gros.
- En us espai petit, posar-hi figures grosses en donarà la sensació d'espai petit.



Autor: Josep Bofill i Moliné



Autor: Pere Catà

4. La llum

- Quan estem plantejant el diorama, hem de tenir en compte quina llum hi posarem.
 - A plena llum del dia, el treball ha de tenir més relleu i hi ha més profunditat a l'hora de treballar-lo. En canvi, un pessebre de nit requereix molt menys detall.
 - A ser possible, un sol punt de llum que representi el sol, i com més alt millor, ja que les ombres sempre aniran en la mateixa direcció
 - Si volem que sigui el migdia, el punt de llum el màxim de centrat
 - Si volem que representi més cap al matí o al final de la tarda, el punt de llum s'ha de posar al més lateral possible per fer les ombres allargades

5. La perspectiva

- Si volem que aquesta escena que estem creant sigui creïble és primordial aplicar la PERSPECTIVA.
- En el pessebre n'apliquem tres tipus principals:
 - Perspectiva de línia: S'aplica a les línies que tendeixen al punt de fuga.
 - Perspectiva de volum: S'aplica a la profunditat del que estem construint.
 - Perspectiva de color: Els colors es van difuminant a mesura que s'allunyen.

AQUES TEMA S'EXPLICARÀ EN UN ALTRE TALLER

NORMES A TENIR EN COMPTE

1. Omplir el quadre
2. Emmarcar-lo i buscar l'angle de visió
3. Distribució de les figures
4. Pesos visuals ben distribuïts.
5. Triar un element principal en la teva composició

1. Omplir el quadre

- Intentar que no es quedin zones buides en el quadre:
 - Muntanyes inacabades
 - Cases sense teulada
 - Zones buides per sota de l'horitzó

NO



França

NO



Pessegre Napolità.

2. Emmarcar-lo i buscar l'angle de visió

- Fer que la vista es dirigeixi cap al punt principal. Així aconseguim que l'espectador miri el quadre com nosaltres l'hem pensat
- Hem de tenir en compte que l'angle de visió humà és d'uns 200° en horitzontal i 135° en vertical, però l'àrea de visió efectiu es redueix a $20/30^\circ$ i la de visió nítida a 10°



3. Distribució de les figures

- S'ha de pensar on es posaran les figures i deixar-les-hi l'espai adequat perquè s'integrin a dins del quadre:
 - Distribució natural, no com si estiguessin en una exposició
 - Tapar les peanyes perquè s'integrin al quadre
 - Les grosses al davant i les petites al darrera
 - Posar-les de tal manera que se'ls vegi la cara

4. Pesos visuals

- Depenent de l'espai que tinguem en els laterals, ens podem trobar en l'obligació de posar edificis o muntanyes als costats per tal de tapar les fugues laterals. En aquest cas hem de mirar que les alçades siguin semblants. La vista se'ns dirigirà cap al fons, on tindrem edificacions / paisatge d'una alçada inferior a la inicial.
- En cas de tenir espai, podem no posar res a cap dels costats i tenir un paisatge pla que es perdi a l'horitzó o amb les muntanyes.

En aquests 2 casos tenim un equilibri estàtic.

- En el cas de posar a un costat una construcció/muntanya i a l'altre un paisatge pla, el pes del costat elevat s'ha de compensar amb distància plana a l'altra banda.

En aquest cas tenim un equilibri dinàmic.

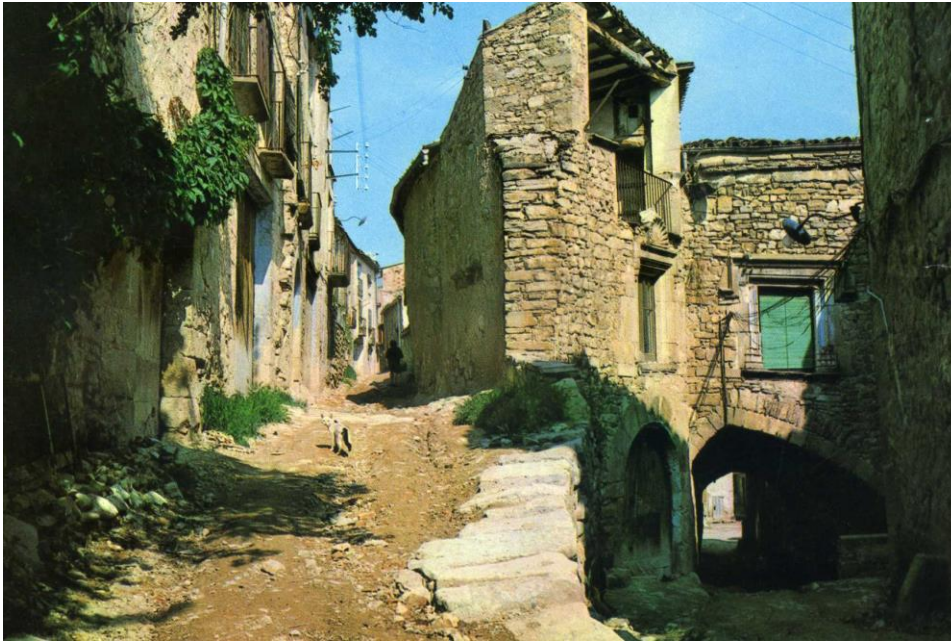
5. Element principal

- Hem de saber quina volem que sigui la “veritat” principal del nostre pessebre
- Hem de aconseguir que l’espectador hi dirigeixi la vista
- Sempre pot haver-hi més d’un punt d’interès principal, però com més n’hi ha, es perd la visió general de l’obra.
- Això no vol dir que hi hagi d’haver poc treball o que no s’hi puguin posar infinitat de punyetetes, però que no ens despistin de l’objectiu principal

UN PESSEBRE BEN
COMPOSAT
ESTÀ SEMPRE
EQUILIBRAT

PASSOS A SEGUIR

1. COMPOSICIÓ: Triem el lloc que volem representar o bé els diferents trossos que volem compondre.
2. APLIQUEM LA PERSPECTIVA: Decidim la mida de la primera figura, que és la que ens donarà el punt de fuga i fem l'alçat en porexpan o cartró per tal de veure l'efecte que tindrà
3. COMENCEM A TREBALLAR: Substituïm el porexpan per plaques definitives que després treballarem



Exemples de composició

Agafem una vista d'un lloc que ens agrada i ja tenim el tema pràcticament compost.

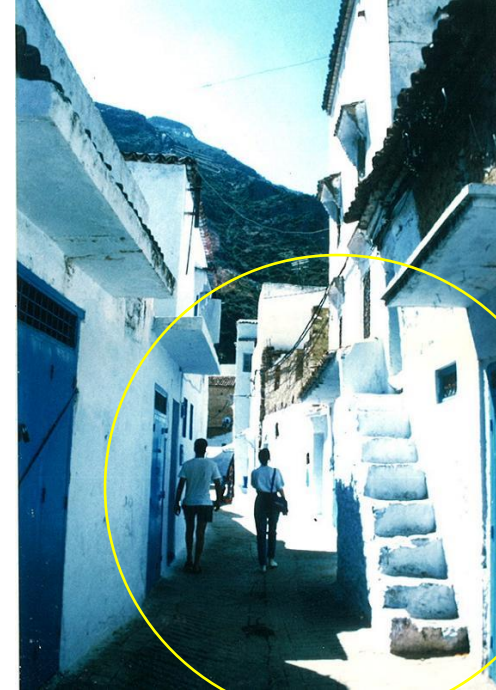




- El fet de tenir el marc del pessebre horitzontal obliga a modificar lleugerament la composició



•Basant-nos en una part molt important i acabant-ho amb altres detalls del mateix indret.





•Pessebre
composat amb
un punt de
fuga alt –el
punt de vista és
des de dalt del
camell-.



Plantejament



- Casa per l'esquerra

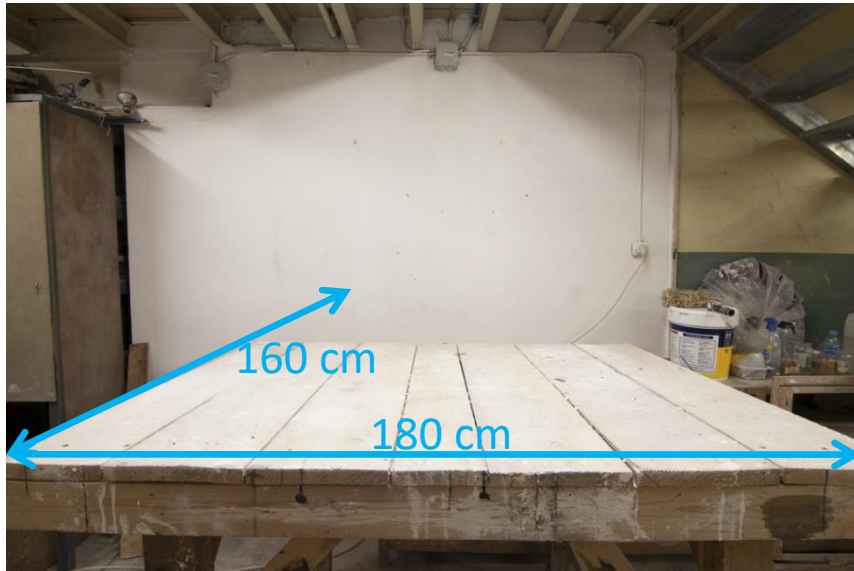


- Construcció pel centre



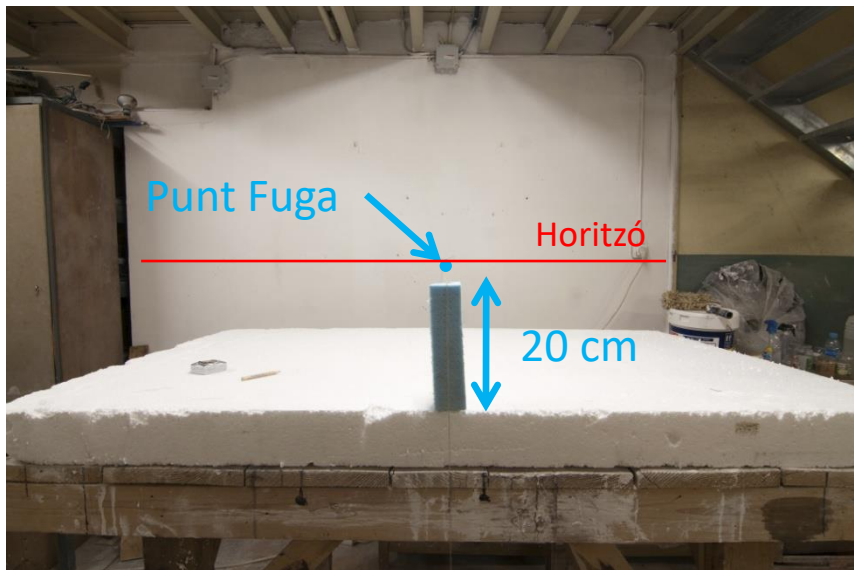
- Casa per la dreta –on posarem el naixament-

- Triem 3 fotografies d'Ainet de Besant –Pallars Sobirà-

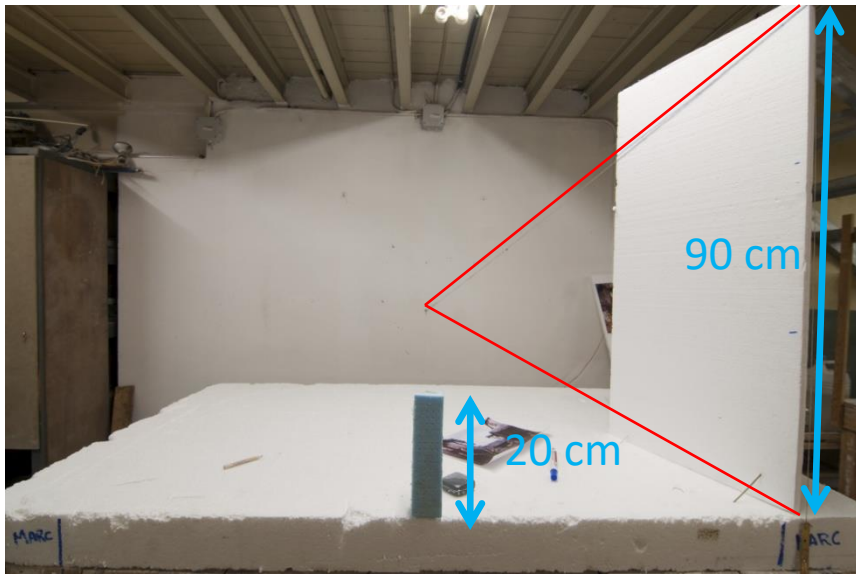


- Comencem amb la base on construirem el pessebre

- Afegim un gruix a la base per tal de tenir marge si hem de rebaixar el terra.

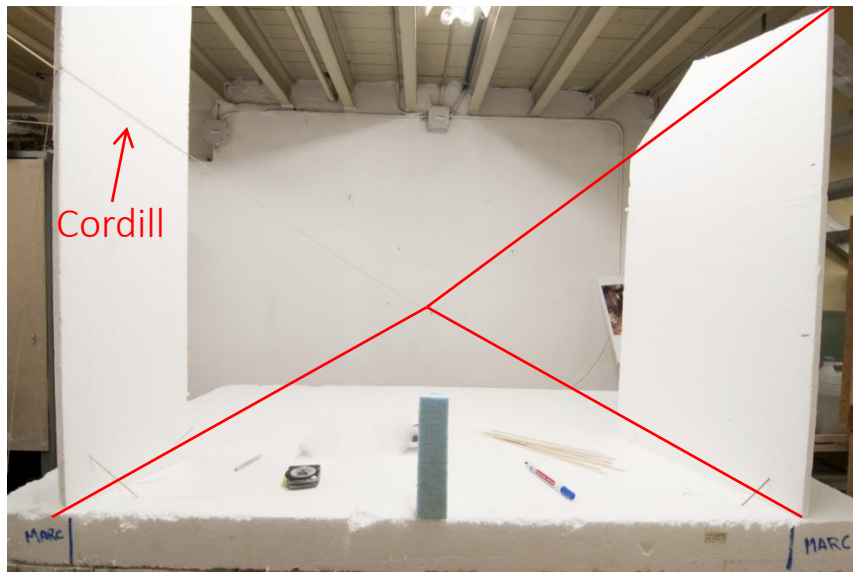


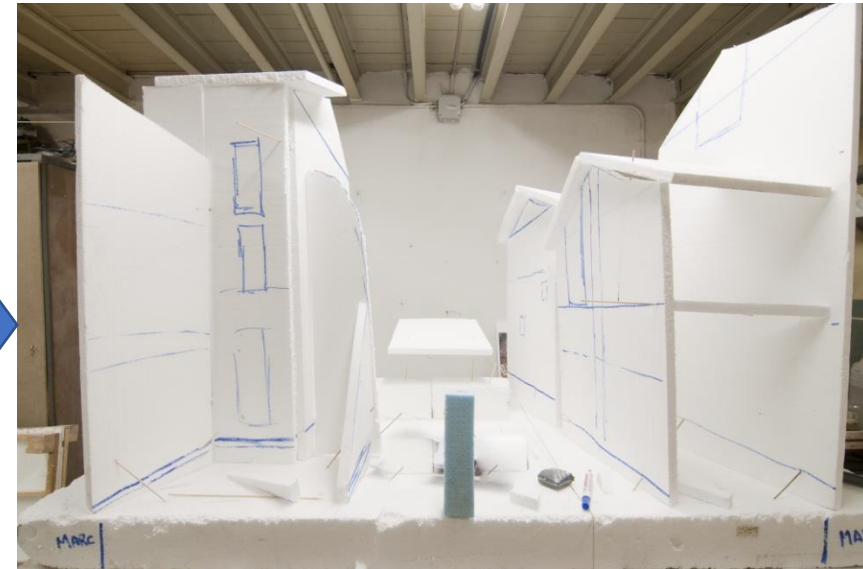
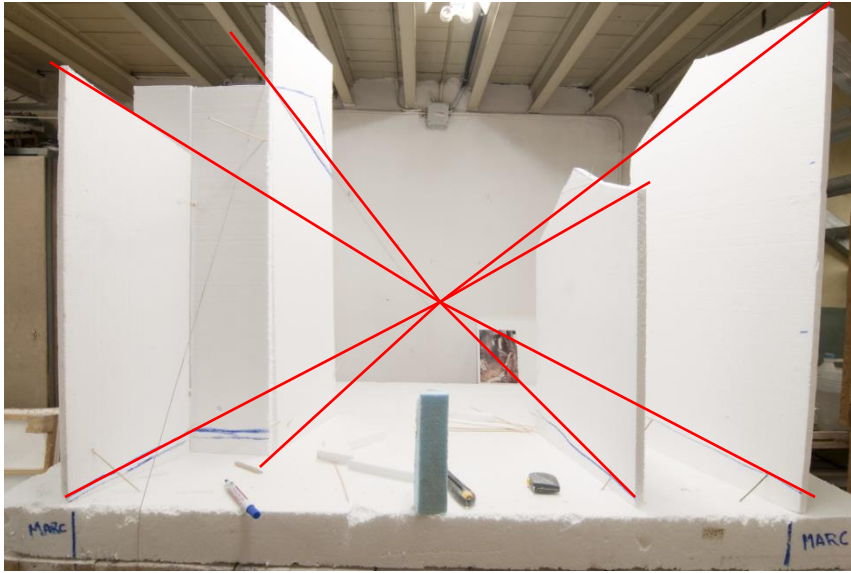
- Decidim l'alçada de la 1ª figura que és la mateixa d'on posarem el punt de fuga. – En aquest cas hem decidit que sigui de 20 cm.



- Posem la primera casa de la dreta proporcional a la figura –és una casa de més de 3 pisos- amb les inclinacions de la perspectiva de línia corresponent.

- Després continuem amb les altres cases.





- Les cases del final són més baixes que les del davant i el carrer es va estrenyent –apliquem la perspectiva de línia-
- Les cases del darrera són més estretes que les del davant –apliquem la perspectiva de volum-
- Posem teulades per veure el efecte global del quadre.



Resultat



Composició i treball de guix

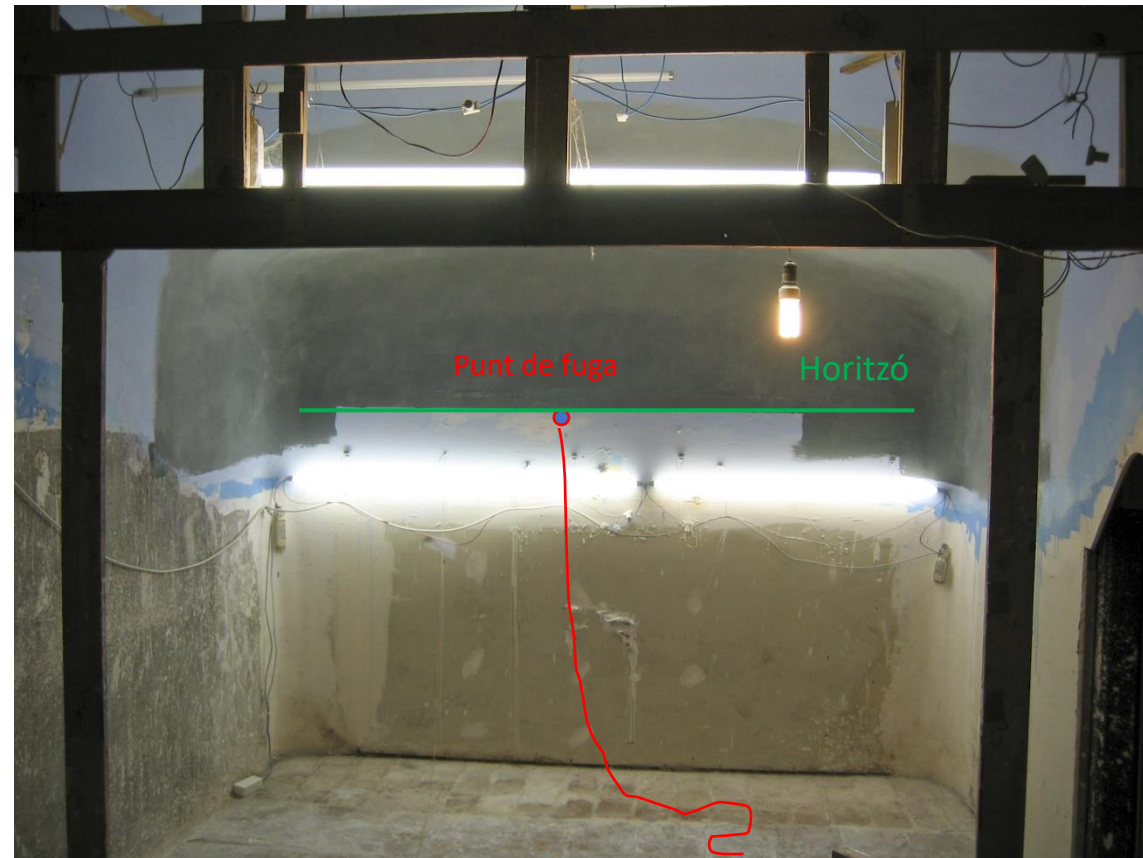


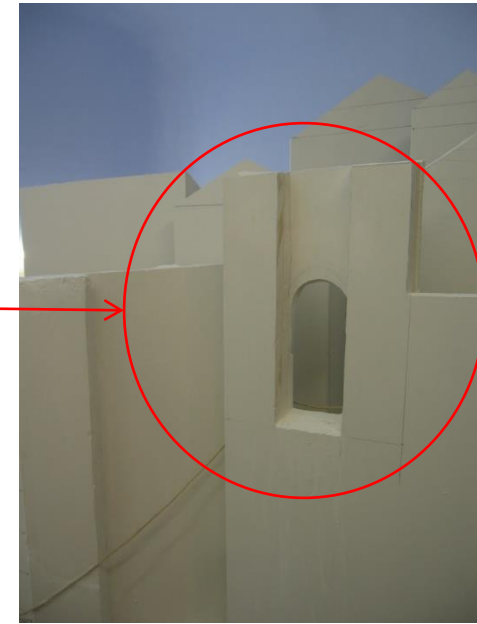
Procés de construcció d'un pessebre:

La documentació. El millor és anar in situ a fotografiar.



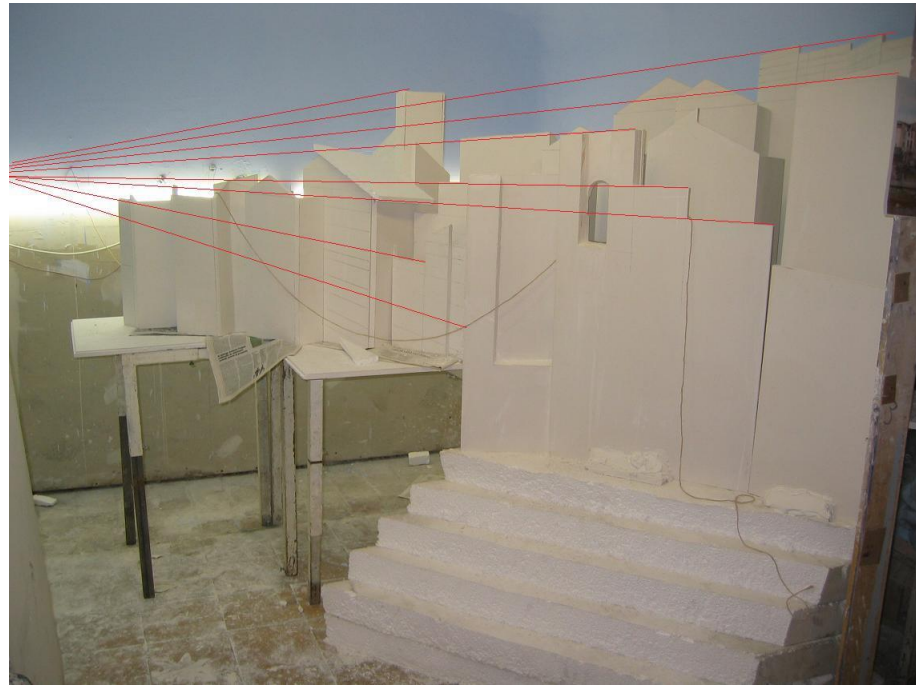
- Un cop triat el tema, tot el material gràfic i el lloc on construirem el diorama, decidim el lloc de l'horitzó on tindrem el punt de fuga.





•Per tenir les proporcions del diorama, prenem un punt del quadre com a referència i a partir d'aquest surten totes les proporcions del quadre.





- Totes les línees del pessebre van al punt de fuga. Això fa que les construccions del final siguin més petites i les de davant siguin més grosses.





•Totes les línies van cap al punt de fuga, i el que ens facilita la tasca és el cordill.



- Amb porexpan fem els volums de les muntanyes i els recobrim de guix.





- A partir de les plaques llises hi anem gravant / foradant / enganxant i fent els acabats que al final es van afinant per donar el resultat final.





- I tenim el resultat final.

